

HÅNDBOG

GENERELT OM VEJVISNING PÅ ALMINDELIGE VEJE

ANLÆG OG PLANLÆGNING

JANUAR 2020

VEJREGLER

FORORD

Denne vejregel om vejvisning på almindelige veje indgår i nedenstående serie af håndbøger om vejvisning:

- **Generelt om vejvisning på almindelige veje**
- Tavletyper for vejvisning på almindelige veje
- Vejnavneskilte og husnumre
- Servicevejvisning på almindelige veje
- Vejvisning for cyklister
- Vejvisning på ride- og vandreruter
- Vejvisning for særlige køretøjer
- Vejvisning på motorveje
- Vejvisning for mennesker med bevægehandicap
- Parkeringsvejvisning

Udover vejregelhåndbøgerne i serien findes der følgende supplerende udgivelser:

- Tavletyper for vejvisning på almindelige veje – tegningsbilag
- Vejvisning for cyklister samt vejvisning for vandre- og rideruter – tegningsbilag
- Vejvisning på motorveje – tegningsbilag
- Vejvisning i byer og åbent land - eksempelsamling

Håndbogen er udført under vejregelgruppen om Vejafmærkning, der i perioden havde følgende sammensætning:

Civilingeniør Thorkild Vestergaard, Viborg Kommune (Formand)
Civilingeniør Lars Testmann, Rambøll (Fagsekretær)
Afmærkningstekniker Pia Brix, Vejdirektoratet
Politiassistent Carl Aage Christensen, Nordjyllands Politi
Civilingeniør Caroline Eiler Gotved, Københavns Kommune
Landinspektør Jakob Risager, Aalborg Kommune
Civilingeniør Maj-Britt Køppen Andersen, Roskilde Kommune
Teknisk assistent Annette Rix Nissen, Vejen Kommune
Jesper Pørksen, Dansk Cykelturisme (Har ikke deltaget i perioden)
Teknisk assistent Hanne Brauner Højmark, Vejdirektoratet
Ingeniør Kit Lærke Knudsen, Vejdirektoratet (Projektleder)

Konsulent:

Lars Testmann, Rambøll

INDHOLDSFORTEGNELSE

0	INDLEDNING	4
0.1	Håndbogens status	4
0.2	Ændringer i forhold til 2003 udgaven	4
1	RUTENUMMERERING AF VEJNETTET	5
2	UDVÆLGELSE AF VEJVISNINGSMÅL	6
3	ORIENTERING OM TAVLETYPER	11
4	VEJVISNINGSTAVLERS UDSEENDE	14
4.1	Vejvisningstavlers skrift	14
4.2	Vejvisningstavlers overflader	15
4.3	Vejvisningstavlers størrelse	16
5	VEJVISNINGSTAVLERS PLACERING	17
6	MIDLERTIDIG VEJVISNING	21
7	ÆSTETISKE FORHOLD	23
7.1	Baggrund	23
7.2	Æstetiske anbefalinger	23
	TAVLEOVERSIGT	25

0 INDLEDNING

Håndbogen består af syv kapitler, der giver en kort indføring i principperne for vejvisning på almindelige veje. Almindelige veje omfatter alle veje undtagen motorveje.

De enkelte tavler er mere detaljeret beskrevet i håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Bagest i håndbogen findes en tavleoversigt, der viser de forskellige tavletyper, der bruges til vejvisning på almindelige veje.

0.1 Håndbogens status

Håndbogen indeholder vejledninger og bindende bestemmelser. De bindende bestemmelser er vist med grå markering og kildeangivelse som vist i følgende eksempel.

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 27:

Elementer på vejvisningstavlerne F og G kan være variable.

Stk. 2. Variable vejvisningstavlers faste dele udformes med farver som på tilsvarende vejvisning.

Kilde: BEK nr. 1632 af 20. december 2017

Den øvrige tekst har status af vejledninger, gode råd og eksempler.

0.2 Ændringer i forhold til 2003 udgaven

Der er foretaget en revision af indhold vedrørende servicevejvisning som konsekvens af nye bestemmelser om trafikalt begrundet servicevejvisning og kommerciel servicevejvisning. Dette omfatter vejledninger i kapitel 3 samt tavleoversigten bagest i håndbogen.

Håndbogen er tilpasset den nye vejregelskabelon. Derudover er håndbogen opdateret med nye bekendtgørelsestekster i:

- 2012 (BEK nr. 801 og 802 af 4. juli 2012)
- 2017 (BEK nr. 1193 og 1194 af 21. september 2016)
- 2019 (BEK nr. 1632 og 1633 af 20. december 2017)

1 RUTENUMMERERING AF VEJNETTET

De rutenummererede veje inddeles i tre grupper og omfatter:

- a) Europavejsruter (E-ruter): E 20, E 39, E 45, E 47 og E 55.

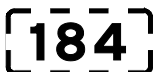
Europavejene er de ved international overenskomst fastsatte europaveje i Danmark. Vejene har de ved overenskomsten fastsatte E-numre og har ikke samtidig noget nationalt nummer bortset fra korte strækninger, hvor to eller flere ruter har fælles forløb.

- b) Primære ruter, der ikke er E-ruter: Ruter med én- og tocifrede numre.

Primærruter er mere betydende gennemgående veje. Primærruterne vil oftest løbe gennem flere regioner.

- c) Sekundære ruter: Ruter med trecifrede numre.

Sekundærruter er vigtige veje af mere lokal betydning eller parallelruter til primærruter og europavejsruter.

E-ruter og primære ruter er efter færdselsloven udlagt som hovedveje. Udover de ovennævnte rutenumre kan der anvendes en rutebetegnelse på ringveje, bestående af en rutenummertavle med et ringvejsymbol, samt eventuelt ringvejsnummer.

Tavlen har gul bund, hvis det er en primær ringrute og hvid bund, hvis det er en sekundær ringrute.

Rutenummereringen og dens inddeling i E-ruter, primærruter og sekundærruter følger ikke inddelingen i vejklasser eller opdelingen i hovedlandeveje (statsveje) og kommuneveje, og de enkelte ruters forløb er uafhængig af vejmyndighedsgrænserne.

Udover ovennævnte vigtige veje er flere veje, der forløber i naturskønne områder, afmærket med tavle *L 50 Ruteidentifikation for turistruten, Margueritruten*. Margueritruten er at betragte som en turistrute for motorkørende, der forløber gennem Danmark. Ruteforløbet er fastlagt i samarbejde mellem Turismens Fællesråd og de berørte vejmyndigheder. Margueritruten omtales nærmere i håndbog om Servicevejvisning på almindelige veje.

2 UDVÆLGELSE AF VEJVISNINGSMÅL

Vejvisningsmæssigt skelnes mellem to typer trafik, langdistancetrafik og kortdistancetrafik.

Ved tilrettelæggelse af vejvisning bør langdistancetrafikken af sikkerheds-, kapacitets- og miljø-mæssige grunde normalt henvises til det overordnede vejnet. Vejvisningen på dette vejnet bør derfor indeholde alment kendte mål af større trafikal betydning.

Både for langdistance- og kortdistancetrafikken gælder det, at der skal være god overensstemmelse mellem de stedsangivelser, der anvendes på vejvisningstavlerne og dem, der findes på Geodata-styrelsens færdselskort i 1:100.000.

Langdistancetrafikken er for en stor dels vedkommende afhængig af vejvisningen for at kunne finde frem til målet. Af hensyn hertil skal vejvisningen udføres således, at trafikanten kun i begyndelsen og mod slutningen af en tur behøver at benytte kort.

Vejvisningen skal derfor lede mod alment kendte steder af større betydning, så trafikanten, selv om målet er en mindre by, kan køre mod en større by i nærheden af målet. Derefter har langdistancetrafikanten samme vejvisningsbehov som den ikke stedkendte kortdistancetrafikant.

Kortdistancetrafikken består væsentligst af trafikanter, som kender vejnettet så godt, at vejvisning for dem kun fungerer som en markering af de steder, hvor der skal foretages retningsændringer.

Vejvisningen må dog også tage hensyn til den lille del af trafikanterne, som ikke er stedkendt og som derfor er afhængig af en god vejvisning. På grund af det store antal kan de mindre mål imidlertid normalt ikke angives på vejvisningen, hvorfor den ikke stedkendte trafikant må anvende kort i nogen udstrækning. Det er derfor vigtigt, at der er god overensstemmelse mellem kortenes stedsangivelser og vejvisningens stedsangivelser, og vejvisningen bør være suppleret med tydelige vejnavneskilte og husnumre.

For en given rute skelnes mellem tre typer vejvisningsmål:

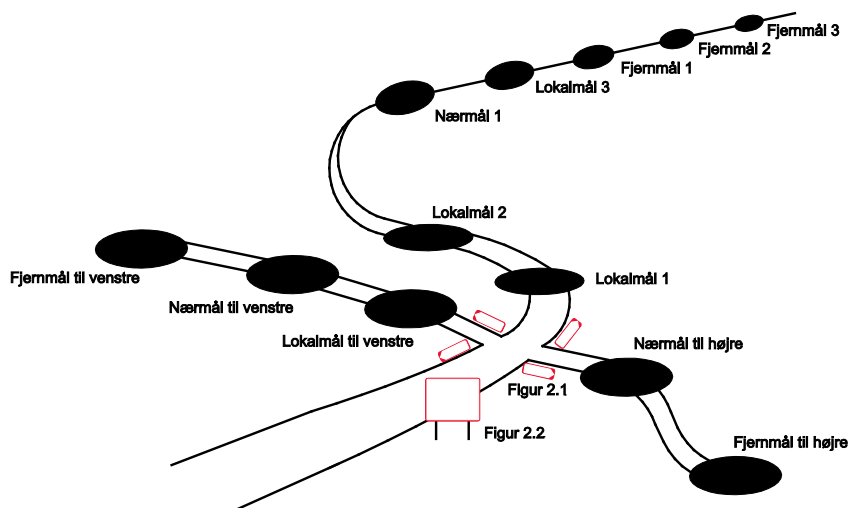
- Fjernmål
- Nærmål
- Lokalmål

Fjernmål for en rute er mål af større trafikal betydning såsom vigtige trafikknudepunkter eller større byer beliggende på eller ved ruten, eller i rutens forlængelse. Ved sammenfaldende ruter angives fjernmålene for begge/alle ruter. Fjernmål ligger normalt med relativ stor indbyrdes afstand.

Nærmål for en rute er øvrige trafikalt vigtige mål, der karakteriserer ruten.

Lokalmål for en rute er andre mål beliggende på eller ved ruten af en sådan trafikal betydning, at det er rimeligt at benytte dem som vejvisningsmål.

Fjernmålene inddeler ruten i afsnit, og der må inden for et afsnit ikke anføres nærmål, der er beliggende efter nærmeste fjernmål. Tilsvarende inddeler nærmålene disse afsnit i underafsnit, og der må inden for disse ikke anføres lokalmål, der er beliggende efter nærmeste nærmål.

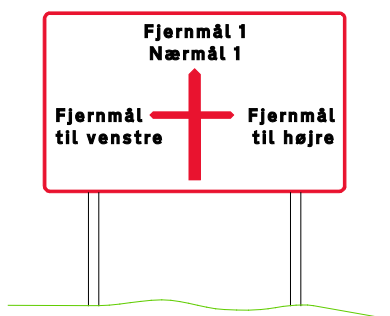
Figur 2.0. Princip for placering af fjern-, nær, og lokalmål. Udformning af tavler er vist i figur 2.1 og 2.2.

På orienteringstavlen anføres for hver retning, det nærmeste fjernmål trafikanten møder på den pågældende rute.

Derudover kan nærmål nærmere end fjernmålet anføres, så længe det samlede antal vejvisningsmål ikke overstiger fire informationer.

Figur 2.1. Pilvejviser med fjern- og nærmål.

Figur 2.2. Diagramorienteringstavle med fjern- hhv. nærmål.

De lokaliteter, der skal anvendes som fjern- og nærmål på rutenummererede veje, er angivet i Håndbog om Fjern- og nærmålskatalog.

I kapitel 3 om Orientering om tavletyper fremgår det, hvilke vejvisningsmål der kan anføres på de forskellige typer af vejvisningstavler for en given rute.

I cirkulære om rutenummerering af vejnettet (CIR nr. 10185 af 17. november 2016) er der fastlagt bindende bestemmelser for rutenummerering og for anvendelse af fjern- og nærmålsvejvisning. Vejdirektoratet ajourfører det til cirkulæret hørende fjern- og nærmålskatalog (Håndbog om Fjern- og nærmålskatalog).

Cirkulære om rutenummerering af vejnettet, § 1, stk. 2-4:

Stk. 2. Vejdirektoratet er ansvarlig for rutenummereringen af det danske vejnet. Vejmyndigheder, der har forslag til ændringer i rutenettet, skal indsende disse til Vejdirektoratet.

Stk. 3. Vejdirektoratet skal godkende alle ændringer af rutenettet herunder forlægning, oprettelse og nedlæggelse af ruter jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Hvor de i stk. 3 nævnte ændringer omfatter europaveje eller primærruter, der indgår i hovedvejsnettet skal politiet tillige godkende ændringen jf. færdselslovens § 91. Det er kun veje afmærket med rute for europavej og primærrute, der kan udlægges som hovedveje. Hovedveje skal altid være europaveje og/eller primærruter.

Kilde: CIR nr. 10185 af 17. november 2016

Fjern- og nærmålskataloget angiver rutenumre, rutebetegnelser, ruteafsnit og fjern- og nærmål i begge retninger. For ikke-rutenummererede veje bør den pågældende vejmyndighed foretage en udvælgelse af fjern- og nærmål efter tilsvarende retningslinjer, således at vejvisningen på såvel unummererede som nummererede ruter bliver homogen.

På vejvisere i et kryds kan der for en retning anvendes ét eller flere af følgende mål:

- Det nærmeste fjernmål
- Et nærmål nærmere end fjernmålet
- Et lokalmål nærmere end nærmeste nærmål
- Fjernmål, hvortil frakørsel sker før det i krydset angivne fjernmål
- Nærmål, hvortil frakørsel sker før det i krydset angivne nærmål
- Lokalmål, hvortil frakørsel sker før det nærmeste nærmål (kun i særlige tilfælde)

Antallet af vejvisningsmål bør begrænses mest muligt af hensyn til overskueligheden fx ved at lokalmål eller mål, hvortil der er frakørsel, ikke anføres før det er påkrævet.

Mængden af informationer på vejvisningstavler bør ikke overstige fire vejvisningsmål. Undersøgelser har vist, at mange trafikanter har svært ved at overskue mere end fire vejvisningsmål på samme tid. Antallet af fejlkørsler stiger væsentligt, når antallet af vejvisningsmål overstiger fire. Undersøgelserne viser endvidere, at læsetiden T øges med antallet af informationer N efter følgende formel, der gælder for gennemsnitstrafikanten:

$$T = N/3 + 2 \text{ sek.}$$

Tabel 2.1 viser, hvor langt en trafikant kører, mens information af varierende mængde læses ved forskellige hastigheder.

N	1	2	3	4
40 km/h	26 m	30 m	33 m	37 m
50 km/h	32 m	37 m	42 m	46 m
60 km/h	39 m	44 m	50 m	56 m
70 km/h	45 m	52 m	58 m	65 m
80 km/h	52 m	59 m	67 m	74 m

Tabel 2.1. Nødvendig kørefasthed under læsning af orienteringstavler.

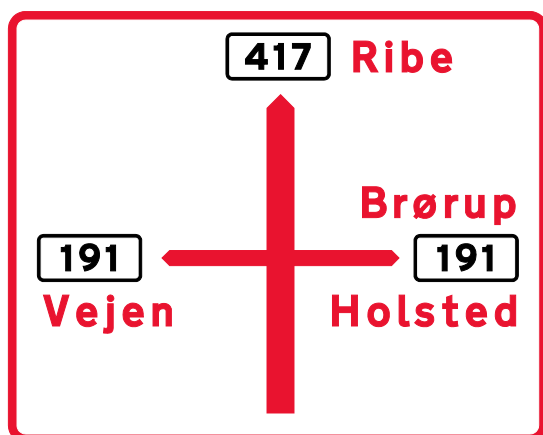
Nedbremsning til 20 km/h fra:	Tillæg i meter:
40 km/h	11
50 km/h	20
60 km/h	30
70 km/h	43
80 km/h	57

Tabel 2.2. For pilvejvisere må der påregnes et tillæg pga. nedbremsning til 20 km/h før svingning.

Det fremgår af tabel 2.1, at ved en kørehastighed på 80 km/h, svarende til 22 m/s, vil en trafikant, der skal læse fx fire informationer (3,5 sek. læsetid), køre 74 m uden at fokusere på vejen eller de øvrige trafikanter.

I krydsområder, hvor der er krydsende trafik at tage sig i agt for, er der således risiko for, at trafikanten enten overser eller fejllæser informationen, eller overser de krydsende trafikanter, mens opmærksomheden er rettet mod læsning af vejvisningsmål.

Et vejvisningsmål kan bestå af et rutenummer, et geografisk mål og evt. et servicesymbol knyttet til det geografiske mål. Ved vejvisning før kryds kan der således anføres fire vejvisningsmål på en orienteringstavle foruden pile eller diagram, og i selve krydset kan der fx i et firevejskryds opsættes tre pilvejvisere ved den ene sekundærvej og én pilvejviser ved den modsatliggende sekundærvej. Figur 2.3 viser eksempel på en diagramorienteringstavle.

Figur 2.3. En diagramorienteringstavle med i alt fire vejvisningsmål.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 266:

Vejvisningsmål skal prioriteres først med trafikalt begrundet mål og dernæst kommercielle mål. Målene skal prioriteres i følgende rækkefølge; geografisk vejvisning, servicevejvisning til terminalmål og dernæst kommerciel servicevejvisning.

Stk. 2. Der skal være kontinuitet i vejvisningen. Det betyder, at vejvisningsmål, der en gang er vist på en tavle, skal vises på alle efterfølgende tavler af denne kategori på ruten, indtil målet er nået. Dog jf. § 347.

Stk. 3. Vejvisningen i et kryds skal være entydig. Der må således ikke i et kryds vejvises til samme mål ad to retninger, medmindre det af vejvisningen fremgår, at de to vejvisninger henvender sig til forskellige trafikanter.

Stk. 4. Hvis der er servicesymboler på tavler, skal symbolernes bevægelsesretning være i overensstemmelse med den vejviste retning, jf. dog stk. 5.

Stk. 5. Ved ligeudvejvisning orienteres symbolet dog mod venstre. *M 12 Lufthavn* orienteres opad.

Stk. 6. Er der indsat mere end ét servicesymbol på en tavle, skal de anvendte symboler have samme højde.

Kilde: BEK nr. 1633 af 20. december 2017

Går vejvisningen på tværs af vejmyndighedsgrænser bør den vejmyndighed der opsætter den første tavle sikre, at der opnås kontinuitet i vejvisningen.

3 ORIENTERING OM TAVLETYPER

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 24:

På det almindelige vejnet uden for motorveje anvendes følgende vejvisningstavler:

- 1) F: Vejvisere.
- 2) G: Orienteringstavler.
- 3) H: Afstands- og stedtavler.
- 4) L: Rutenumre.
- 5) M: Servicetavler.

Stk. 2. Vejvisere angiver vejvisningsmål for de enkelte veje. Vejvisere opsættes ved vejkryds.

Stk. 3. Orienteringstavler forvarsler vejvisning i vejkryds.

Stk. 4. Afstands- og stedtavler angiver lokaliteter, eventuelt med afstandsangivelse.

Stk. 5. Rutenumre angiver vigtige rejseruter.

Stk. 6. Servicetavler angiver enten trafikalt begrundet terminalmål eller kommercielle servicemål fx attraktioner, seværdigheder, serviceanlæg, overnatningsmål, offentlige og private virksomheder og lignende af interesse for trafikanterne.

Kilde: BEK nr. 1632 af 20. december 2017

I det følgende er vist eksempler på tavler, der kan anvendes i forbindelse med vejvisning. Se også tavleoversigt bagest i håndbogen.

Vejvisere – F:

F 11 Hvid/rød pilvejviser anvendes til vejvisning til geografiske mål. Rutenummer og trafikalt begrundet servicevejvisning kan indsættes på *F 11*. For trafikalt begrundet servicevejvisning henvises til håndbog om Servicevejvisning på almindelige veje.

F 13 Hvid/blå pilvejviser anvendes til trafikalt begrundet servicevejvisning og kommerciel servicevejvisning. Tavlerne indeholder altid servicesymbol, der evt. suppleres med tekst. Reglerne for udformning og opsætning af trafikalt begrundet servicevejvisning og kommerciel servicevejvisning er beskrevet i håndbog om Servicevejvisning på almindelige veje.

F 18 Tabelvejviser anvendes til geografisk vejvisning samt trafikalt begrundet servicevejvisning og kommerciel servicevejvisning. Rutenummer og trafikalt begrundet servicevejvisning kan indsættes på den geografiske vejvisning. Tavler for trafikalt begrundet og kommerciel servicevejvisning indeholder altid servicesymbol, der for den kommercielle servicevejvisning evt. suppleres med tekst. Reglerne for udformning og opsætning af trafikalt begrundet servicevejvisning og kommerciel servicevejvisning er beskrevet i håndbog om Servicevejvisning på almindelige veje.

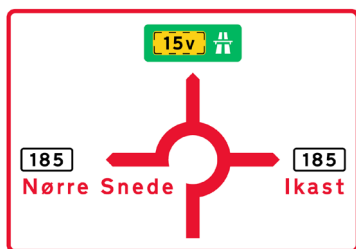
F 34,2 Grøn/hvid pilvejviser anvendes til omkørselsruter.

Omkørselsruter kan også skiltes med F 34,1 Omkørselsrute og F 34, 3 Diagramorienteringstavle for omkørselsrute. Se tavleoversigt bagest i håndbogen.

Orienteringstavler – G:

Tavlerne G 14 Diagramorienteringstavle og G 15 Vognbaneorienteringstavle kan anvendes i forbindelse med geografisk vejvisning. På tavlerne vises lokaliteter og evt. rutenumre. Her er vist et eksempel på en G 14 Diagramorienteringstavle.

Afstands- og stedtavler – H:

Afstandstavler H 41 Afstandstavle og H 42 Delt afstandstavle anvendes til geografisk vejvisning. Afstandstavler viser både rutenummer og lokaliteter. Her er vist et eksempel på en H 41 Afstandstavle.

Stedtavler H 45 Stedtavle, H 46 Regionsgrænsetavle og H 47 Kommunegrænsetavle angiver lokaliteter. Her er vist eksempler på H 45 Stedtavle og H 46 Regionsgrænsetavle.

Rutenumre – L:

Servicetavler – M:

Til brug for kommerciel servicevejvisning kan enkelte servicetavler også opsættes som selvstændige kvadratiske tavler. Det er *M 17*, *M 21*, *M 22*, *M 24*, *M 34*, *M 45*, *M 47* og *M 61*. Her er vist eksempel på *M 61 Information*.

I kapitel 2 om Udvælgelse af vejvisningsmål er det beskrevet, hvordan vejvisningsmålene udvælges. I nedenstående tabel fremgår det, hvilke vejvisningsmål, der kan anføres på de forskellige typer af vejvisningstavler, for en given rute.

	Fjernmål	Nærmål	Lokalmål
Vejviser	Ja	Ja ¹	Ja
Orienteringstavle	Ja	Ja ¹	Nej
Afstandstavle	Ja	Ja ¹	Nej

1) Kun hvis målet kan vises på tavlen og efterfølgende tavler uden at antallet af vejvisningsmål overstiger fire og kun hvis målet er en for trafikken væsentlig lokalitet.

Tabel 3.1. Af skemaet fremgår det hvilke vejvisningsmål, der kan anføres på de forskellige typer af vejvisningstavler.

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 26:

Bestemmelserne i §§ 7-9 finder tilsvarende anvendelse for vejvisningstavler og for turistoplysnings-tavler.

Stk. 2. Vejvisningstavler har de i §§ 29-42 angivne farver. Turistoplysningstavler har de i § 35 stk. 3 angivne farver.

Undertavler til vejvisningstavler har samme bundfarve som hovedtavlen.

Stk. 3. På vejvisningstavler kan foruden vejvisningsmål anføres afstand, rutenummer og andre for vejvisningen relevante oplysninger, fx symboler for motorvej, motortrafikvej, serviceanlæg og seværdighed. Rutenummer kan være eneste vejvisningsmål.

Farven på rutenumre er uafhængig af farven på den pågældende vejvisningstavle.

Stk. 4. Ved vejvisning, der kun henvender sig til særlige færdselsarter, placeres et symbol for den aktuelle færdselsart på vejvisningstavlen.

Kilde: BEK nr. 1632 af 20. december 2017

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 27:

Elementer på vejvisningstavlerne F og G kan være variable.

Stk. 2. Variable vejvisningstavlers faste dele udformes med farver som på tilsvarende vejvisning.

Kilde: BEK nr. 1632 af 20. december 2017

4 VEJVISNINGSTAVLERS UDSEENDE

Vejvisningstavlerne udformes som anført i Tavletyper for vejvisning på almindelige veje – tegningsbilag.

4.1 Vejvisningstavlers skrift

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 8:

Tekst på tavlerne skal udføres med Dansk Vejtavleskrift.

Stk. 2. Dansk Vejtavleskrift positiv skrifttype anvendes til mørk tekst på lys bund.

Stk. 3. Dansk Vejtavleskrift negativ skrifttype anvendes til lys tekst på mørk bund.

Kilde: BEK nr. 1633 af 20. december 2017

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 269:

På almindelige veje er de anvendte skriftstørrelser (versalhøjder) følgende:

- 1) 101 mm.
- 2) 120 mm.
- 3) 143 mm.
- 4) 170 mm.
- 5) 202 mm.
- 6) 240 mm.

Kilde: BEK nr. 1633 af 20. december 2017

Tekst udføres altid i versaler (store bogstaver) og minuskler (små bogstaver).

Ab
Ab
Skive

På vejvisere der står ved siden af hinanden, bør anvendes samme skriftstørrelse.

De følgende anførte skriftstørrelser (versalhøjder) anvendes under forudsætning af, at ingen del af tavlen er mere end 10 m væk fra kørebaneananten.

Som hastighed anvendes den hastighed, der overholdes af 85 % af bilisterne (85 % fraktilen), dog ikke højere end tilladt hastighed.

101 mm:

Til pilvejvisere der henvender sig til den vigepligtige trafikant i mindre vigepligtskryds, såfremt det ikke på grund af pladsforholdene kan lade sig gøre at anvende 120 mm skrift.

120 mm:

Til vejvisere på veje, hvor hastigheden er mindre end eller lig med 40 km/h. Kan anvendes til pilvejvisere anbragt i rundkørsler eller til pilvejvisere, der henvender sig til den vigepligtige trafikant i vigepligtskryds.

143 mm:

Anvendes normalt til vejvisere og orienteringstavler (bortset fra portaltavler), hvor tavlerne skal læses ved hastighed under 80 km/h og hvor højden til tavleunderkant er mindre end 2,5 m.

Anvendes normalt til afstandstavler og stedtavler. Kan anvendes på vejvisere der er forvarslet med orienteringstavler, hvor der er anvendt 170 mm skrift.

170 mm:

Anvendes normalt til vejvisere og orienteringstavler (bortset fra portaltavler), hvor hastigheden er 80 km/h og 90 km/h og hvor højden til tavleunderkant er mindre end 2,5 m.

Hvor hastigheden er mindre end 80 km/h og højden til tavleunderkant er mellem 2,5 m og 4,5 m anvendes ligeledes 170 mm – men såfremt der på orienteringstavler anvendes materialetype 4 kan skriftstørrelsen sættes ned til 143 mm.

Skriftstørrelsen anvendes endvidere hvor særlige færdselsforhold gør det påkrævet, fx hvor vejvisningen udenfor tættere bebygget område henvender sig til trafikanter på stærkt trafikerede ruter. Dog kan pilvejvisere og tabelvejvisere eventuelt reduceres til 143 mm skrift, når de følger efter orienteringstavler med 170 mm skrift, eller når de i kryds henvender sig til trafikanter, der er pålagt ubetinget vigepligt.

202 mm:

Anvendes normalt til vejvisere og orienteringstavler (bortset fra portaltavler), hvor hastigheden er 80 km/h og 90 km/h og højden til tavleunderkant er mellem 2,5 m og 4,5 m.

Såfremt der på orienteringstavler anvendes materialetype 4 kan skriftstørrelsen sættes ned til 170 mm, hvor hastigheden er 80 km/h og hvor højden til tavleunderkant er mellem 2,5 m og 4,5 m.

Kan endvidere anvendes som primær skrift på portaltavler på veje hvor kørehastigheden er lav, fx i byer, bortset fra større gennemfartsveje.

240 mm:

Normal skrift på ubelyste portaltavler på det almindelige vejnet. Til portaltavler med særskilt belysning kan benyttes 202 mm skrifthøjde.

På frakørsels- og tabelvejvisere, på vognbane- og tabelorienteringstavler og på portaltavler, anvendes de i Tavletyper for vejvisning på almindelige veje – tegningsbilag, viste pile.

4.2 Vejvisningstavlers overflader

Tavleoverfladernes lystekniske egenskaber inddeles i følgende materialetyper:

Type 1: Diffust transmitterende (indefra belyste tavler)

Type 2: Diffust reflekterende (ofte kaldet ureflekterende)

Type 3: Retroreflekterende på korte til mellemlange afstande

Type 4: Retroreflekterende til mellemlange afstande

Type 5: Retroreflekterende på mellemlange til lange afstande

Der må kun anvendes retroreflekterende overflader, der er testet, som anført i bilag 1 til bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning (BEK nr. 1633 af 20. december 2017).

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 270:

Til retroreflekterende tavler anvendes materialetype 3, jf. bilag 1, til bund, ramme og hvid tekst, mens der til rød, blå og sort skrift eller symboler anvendes materialetype 2.

Stk. 2. Til vejforløb på orienteringstavler anvendes materialetype 2.

Stk. 3. Til ubelyste portaltavler anvendes materialetype 4, jf. bilag 1.

Stk. 4. Til pilvejvisere anvendes materialetype 3, jf. § 281.

Stk. 5. Færdselstavler anbragt i vejvisningstavler udføres med materialetype og farver, som anført i kapitel 2 i bekendtgørelse om vejafmærkning og kapitel 5 i denne bekendtgørelse.

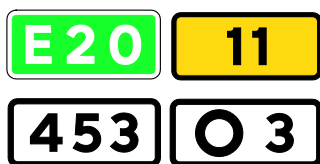
Stk. 6. Til rutenumre L 41-44 anvendes materialetype 4.

Kilde: BEK nr. 1633 af 20. december 2017

Til indefra belyste tavler anvendes materialetype 1. Materialetype 4 anvendes til portaltavler, såfremt den er udefra belyst. Der skal opnås en ensartet belysning af hele tavlen.

Portaltavler bør normalt være særskilt belyst af hensyn til læsbarheden i mørke ved dug- og rimdannelser. Tendensen til dug- og rimdannelser er større i åbent land end i byområder.

Hvis der i portaltavlens baggrund findes lyskilder eller stærkt lysende flader, eller såfremt nærløst ikke kan nå tavlen tilstrækkeligt tidligt, bør særskilt belysning ligeledes benyttes.

Talstørrelsen bør være 120-143 mm i selvstændige rutekasser. Hvis rutekasserne er placeret sammen med andre tavler, tilpasses skriftstørrelsen på disse tavler. Tavlernes design fremgår af Tavletyper for vejvisning på almindelige veje – tegningsbilag.

4.3 Vejvisningstavlers størrelse

Vejledninger om tavlers størrelse er anført i håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje i afsnittene for de enkelte tavletyper samt i Tavletyper for vejvisning på almindelige veje – tegningsbilag.

5 VEJVISNINGSTAVLERS PLACERING

Det indskræpes, at placering af vejvisningstavler først sker efter en omhyggelig besigtigelse på stedet. Udover vejgeometrien, omgivende hindringer samt generelle miljøhensyn tages der hensyn til såvel trafikintensitet som trafikens sammensætning.

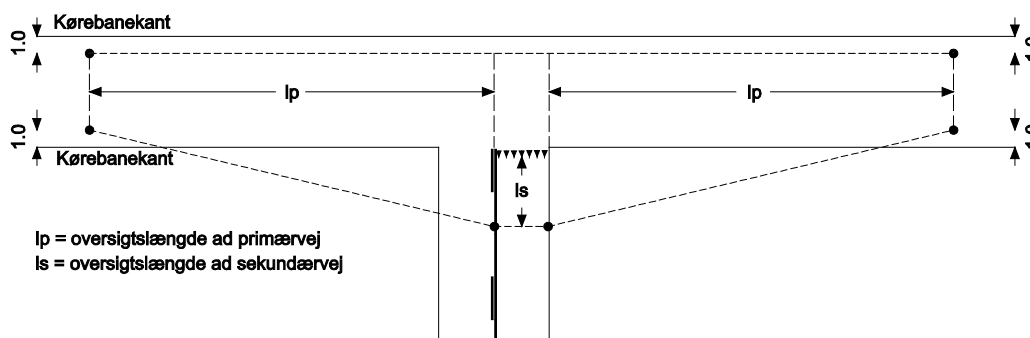
Vejvisning er en integreret del af vejen og bør indgå allerede i skitseprojekteringen. Herved sikres, at trafikanterne får den nødvendige information på det tidspunkt og det sted, hvor der er brug for den. Samtidig skal det sikres, at informationerne fra vejvisningstavler, færdselstavler og afmærkning på kørebanen ikke kommer i strid med vejenes udformning.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 271:

Vejvisningstavler må ikke placeres i oversigtsarealer, således at de hindrer den frie oversigt.

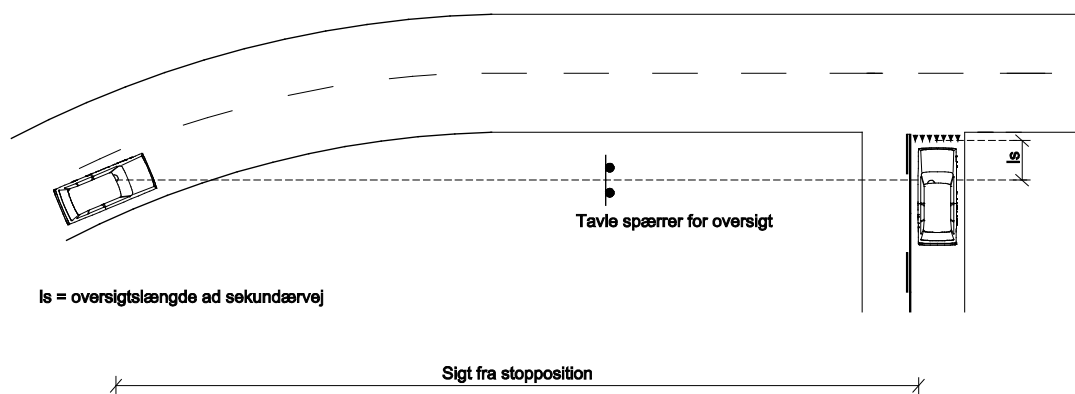
Kilde: BEK nr. 1633 af 20. december 2017

Vedrørende oversigtslængder henvises til vejregelsierne om Trafikarealer i landområder og Trafikarealer, by.

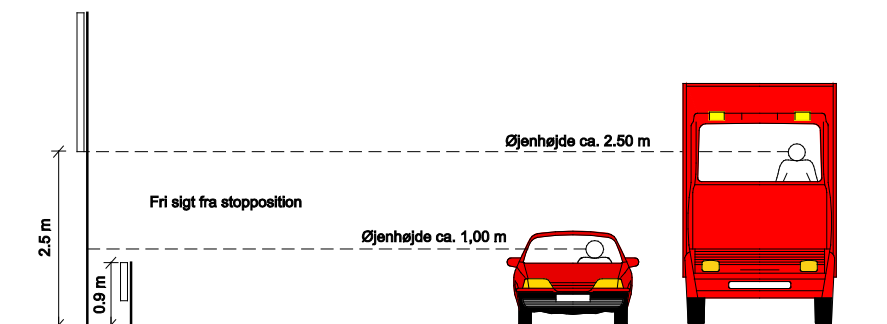
Figur 5.1. Figuren viser den frie oversigt for den vigepligtige trafikant. Afstanden L_s fra vigelinjen til den vigepligtige trafikant er 3 m for vejkrøds i åbent land og 2,5 m for vejkrøds i byområder.

I tilfælde, hvor primærvejen ligger i en højrekurve frem mod sidevejen, kan en tavle hindre oversigten for sidevejstrafikanten, se fig. 5.2. Tavlen bør derfor flyttes så langt væk fra kørebanen, at den frie oversigt er til stede. Det bemærkes, at vejmyndigheden – efter lov om offentlige veje § 92 – kan anbringe tavler m.m. på private ejendomme.

Figur 5.2. Oversigtsforholdene for den vigepligtige trafikant når primærvejen ligger i kurve. Afstanden ls fra vigelinjen til den vigepligtige trafikant er 3 m for vejkryds i åbent land og 2,5 m for vejkryds i byområder.

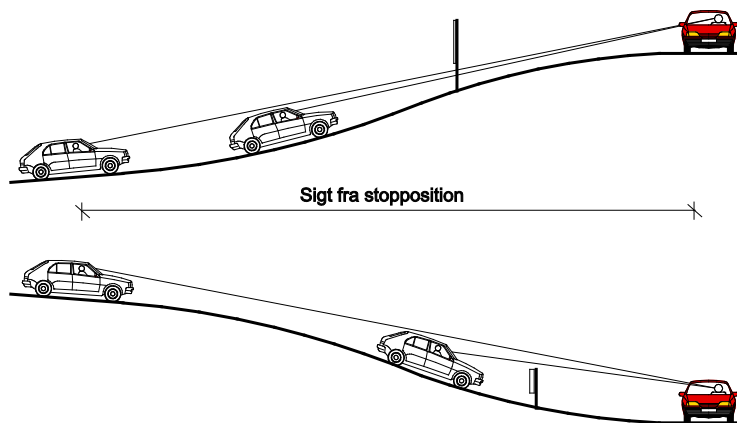
Ved opsætning af tavler i oversigtsarealer henledes opmærksomheden på, at trafikanternes øjenhøjde over kørebanelen er mellem 1,0 og 2,5 m. Tavler bør derfor opsættes således, at ingen del af tavlen befinder sig mellem 0,9 og 2,5 m over kørebanelens overflade.

Figur 5.3. Øjenhøjderne for henholdsvis en personbil og en lastbil.

Primærvejens længdeprofil har betydning for tavlernes indflydelse på oversigtsforholdene i kryds. Længdeprofilet kan derfor være bestemmende for i hvilken højde en tavle skal anbringes, for ikke at hindre oversigten. (Se figur 5.4).

Det er af stor vigtighed, at tavlen anbringes i en sådan højde at oversigten til en bil på hele strækningen altid er til stede.

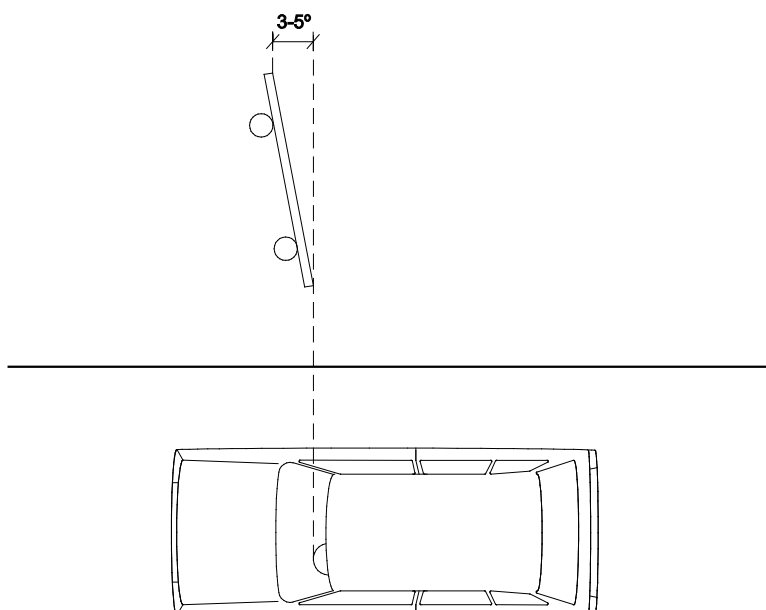
Figur 5.4. Primærvejens længdeprofils indflydelse på oversigtsforholdene for den vigepligtige trafikant.

Tavlernes korrekte placering kontrolleres ved at gennemkøre strækningen - evt. i køretøjer med forskellig højdeplacering af chaufføren.

Der henvises i øvrigt til vejregelsierne om Trafikarealer i landområder og Trafikarealer, by.

Vejvisningstavler bør placeres i trafikanternes naturlige synsfelt og skal af hensyn til synlighed og læsbarhed placeres så nær vinkelret på synsretningen som muligt. De må ikke placeres så der kan være tvivl om, hvilken vej de refererer til.

For at undgå generende reflekser drejes vejvisningstavler generelt ca. 3-5 grader bort fra normalen til vejen i opstillingspunktet, således at normalen til tavlefladen falder udenfor vejbanen (til højre for betragteren).

Figur 5.5. Drejning af tavler ved siden af kørebanen for at undgå generende reflekser.

Tavlestandere med rørdiameter større end eller lig med 76 mm samt andre standertyper med tilsvarende styrke, bør udføres med brudled eller være eftergivelige, hvis de er placeret indenfor sikkerhedszonen jf. håndbog om Autoværn og tilhørende udstyr i vejregelsystemet om Vejudstyr. I håndbøgerne om Afmærkningsmateriel i vejregelsystemet om Vejudstyr er anført funktionskrav til standere med brudled eller eftergivelige standere.

Følgende gælder for alle tavletyper ekskl. pilvejvisere, stedtavler, regions- og kommunegrænsetavle og nationalparktavle (se også håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje). Vejvisningstavler placeres generelt med følgende afstande:

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 272, stk. 1 og 2:

Afstanden fra kant af kørebane til nærmeste punkt af tavle eller stander må ikke være under 0,5 m.

Stk. 2. Afstanden fra kanten af cykel- og fællesti til nærmeste punkt af tavle eller stander må ikke være under 0,3 m. Denne afstand kan reduceres, såfremt der er vejudstyr tættere på kanten, og tavlestanderen ikke kan placeres mere hensigtsmæssigt, fx i bagkant af fortov.

Kilde: BEK nr. 1633 af 20. december 2017

Hvor der er tilladte hastigheder ≥ 60 km/h bør tavlerne normalt opsættes i en afstand af mindst 1,5 m fra belægningskanten. På veje med nødspor bør afstanden fra nødsporskanten være mindst 1,0 m.

På strækninger med autoværn opsættes tavlerne normalt bagved dette, hvis det giver en rimelig placering.

Hvor der er tilladte hastigheder < 60 km/h bør tavlerne opsættes i en afstand af mindst 0,5 m fra belægningskant.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 272 stk. 3:

Stk. 3. Vejvisningstavler, bortset fra pilvejvisere, jf. § 278, skal opsættes mindst 1,0 m over kørebaneliveau. Over cykelsti skal højden til tavleunderkant være mindst 2,3 m, og over gangsti mindst 2,2 m.

Kilde: BEK nr. 1633 af 20. december 2017

Med hensyn til pilvejvisere, henvises til håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Hensyn til snerydningsmateriel kan kræve en større højde. Højde til underkant af tavle bør dog ikke overstige 2,8 m.

6 MIDLERTIDIG VEJVISNING

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 28:

Midlertidig vejvisning, fx ved vejarbejder, forsøgsstrækninger og vejforlægninger, kan opbygges på følgende måde:

- 1) Den aktuelle vejvisningstavle udført med gul bund med sort tekst.
- 2) Som almindelig vejvisningstavle suppleret med en tavle med sort tekst på gul baggrund.
- 3) Som tavle med sort tekst på gul bund, der oplyser om vejvisning.

Stk. 2. På vejvisning efter stk. 1, kan vejvisningsmål være udeladt.

Stk. 3. Det er tilladt at bruge følgende vejvisningstavler: F, G, I, J og K som midlertidige vejvisningstavler.

Kilde: BEK nr. 1632 af 20. december 2017

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 19:

Midlertidig afmærkning kan anvendes ved afmærkning af vejarbejder, jf. bilag 4.

Stk. 2. Midlertidig afmærkning må derudover kun anvendes, når der i en kortere periode er behov for at give trafikanterne en anden information end normalt, hvorefter den skal fjernes.

Stk. 3. Midlertidig vejafmærkning skal først vises, når trafikanterne har behov for informationerne.

Stk. 4. Regler for størrelse, skrifttype, udformning og materialetyper for fast vejvisning gælder også for midlertidig vejvisning.

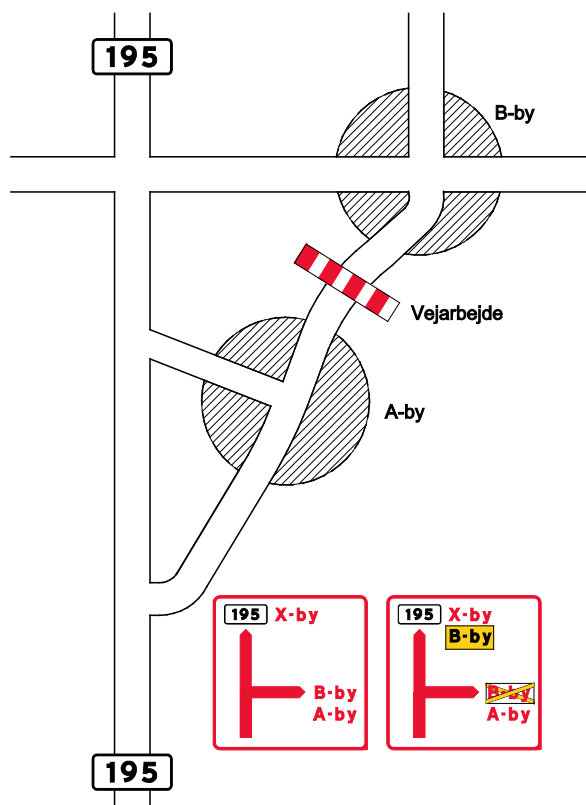
Stk. 5. Frakørselsnumre på midlertidige frakørselstavler skal afgrænses af sort konturstreg.

Stk. 6. Udformning af midlertidige færdselstavler skal se ud som vist i bilag 4.

Kilde: BEK nr. 1633 af 20. december 2017

Ved midlertidig forstås, at informationen kun gælder i en kort periode, hvorefter den fjernes. Ved midlertidig forstås ikke permanente tavler med variable budskaber. Der findes specielle folier til midlertidig afdækning af tavler, som ikke beskadiger den oprindelige folie.

Rutenumre eller færdselstavler i midlertidige vejvisningstavler skal have den farve og retrorefleksion som de oprindeligt har, jf. bekendtgørelse om vejafmærkning. Der henvises i øvrigt til håndbog om Afmærkning af vejarbejder m.m.

Figur 6.1. Eksempel på etablering af midlertidig vejvisning ved påsætning af gult felt.

7 ÆSTETISKE FORHOLD

7.1 Baggrund

Det at færdes på vore veje bør ikke være enten en æstetisk oplevelse eller ren og skær transport, men et både og. Når vores daglige transport også bliver en æstetisk nydelse, vil det bidrage til mindre stress og større sikkerhed.

I de senere år er der langs det overordnede vejnet og i vore byer opsat flere og flere større skilte og teknisk udstyr. Ind imellem føles det næsten som om vejen er blevet til en "vejmaskine" eller en kanal, som man kører nede i, hvor væggene er officielle skilte, master og andet udstyr i alle afskygninger, og hvor landskabet og byen skimtes i opdelte glimt bagved.

Meget kort kan man sige, at vejen som en todimensionel flade – der hidtil har underordnet sig omgivelserne – nu er ved at udvikle sig til en "tredimensionel maskine", der dominerer omgivelserne.

Vejvisning er til for at blive set. Den påkalder sig en opmærksomhed, der udover skiltets information også burde være en æstetisk oplevelse.

De flere og flere større skilte og mere vejudstyr er begrundet i øget sikkerhed, at øge kapaciteten på vejene og at give bilisterne en større service. Dette er en klar og helt reel begrundelse. Men trafiksikkerheden øges ikke proportionalt med antallet af skilte og størrelsen af disse. På et punkt kammer tingene over fx når skiltene tager oversigten eller mængden af informationer er så stor, at trafikanten bliver mere forvirret end afklaret.

I de seneste år er det æstetiske inden for vejområdet opprioriteret. Begrebet smukke veje skal ikke blot gennemsyre planlægning og byggeri, men alle områder inden for vejsektoren, herunder skiltning og andet vejudstyr og planlægningen for arealerne ved siden af vejene. For skiltning og vejudstyr gælder, at langt mindre af slagsen giver et roligere og smukkere resultat.

At tingene må ses i sammenhæng gælder i høj grad i forholdet til omgivelserne, hvor landskabets skala, udsigter og naturen på stedet må spille ind og være med til at påvirke, hvor store skiltene bør være, og hvor de skal stå.

Inden for området skiltning og vejudstyr er der behov for en holdningsændring, når der skal fokuseres på smukke veje, fordi der er en tradition for at mere og større er bedre. Løsningerne kan ofte blive svære, fordi man skal ind i en hårfin balance mellem hvor lidt man kan nøjes med, og hvad der er påkrævet bl.a. af trafiksikkerhedsmæssige grunde.

7.2 Æstetiske anbefalinger

Det er ikke muligt at give præcis generel vejledning i god æstetik. Det vil altid være i den konkrete situation de gode æstetiske løsninger findes.

Start altid med at tage bestik af helheden i vejbilledet. Når den er på plads, er grundlaget for strukturer og detaljer lagt og kan let bearbejdes. Specielt for vejvisning kan der gives en række gode æstetiske anbefalinger.

Vejvisning, afmærkning og andre skilte bidrager sjældent positivt til den æstetiske helhed. Her er begrænsningens kunst værdifuld. Vær kritisk. Brug kun det absolut nødvendige og prøv altid at

reducere i mængden og i størrelser, når det er muligt. Vær opmærksom på det visuelle miljø i omgivelserne og skiltets baggrund.

Det gavner æstetikken at skabe indtryk af orden i vejens udstyr. For det vejudstyr, der står tæt og opleves i sammenhæng er det vigtigt at placere på linje, med fælles højder og størrelser så det tydeligt kan ses, at der er tilstræbt en orden. I belagte overflader bliver placering i belægningsmønster og tilpasninger væsentlige detaljer.

Tavleplader, ophæng, beslag, belysning m.m. kan formgives med godt og gennemtænkt design. Enkle logiske løsninger, der klart udtrykker funktionen er at foretrække.

Under alle omstændigheder bør vejudstyr – herunder vejvisning – udføres med holdbare og solide materialer, der stadig efter en årrække kan se pæne og hele ud. Enkelte materialer har endda evnen til at patinere og blive kønnere med årene.

Det har særlig stor værdi, hvis vejudstyr i et veikryds eller på en strækning udføres med samme design og materialevalg. Hvis det tydeligt kan ses, at de enkelte dele hører sammen og er udført med fælles detaljer og materialer, kan vejudstyret være med til at løfte den æstetiske helhed.

Nedslidt, ødelagt eller snavset vejudstyr giver en ringe æstetisk oplevelse. Tiltrængte udskiftninger bør gennemføres hensigtsmæssigt, og driftsvejledninger give nødvendige og tilstrækkelige instrukser.

I åbne landskaber kan de store orienteringstavler ofte komme til at virke stærkt dominerende. Unødigt dobbeltskiltning bør undgås. Fx bør der kun opsættes orienteringstavler, hvis vejforholdene kræver det jf. håndbog om Tavletyper for vejvisning på almindelige veje.

Ind imellem oplever man, at en stor orienteringstavle placeres midt i en flot udsigt, fordi afstandskravene tages for bogstaveligt. Der bør tages hensyn til omgivelserne, fx ved at flytte orienteringstavlerne lidt længere væk fra krydset.

Mange forskellige typer af skilte, der følger efter hinanden, mange typer af henvisning, der er samlet på samme hjørne, eller skilte, master og vejudstyr giver et forvirret og stærkt uæstetisk indtryk, hvor trafikanten nemt mister orienteringen. Disse æstetiske "blackspots" bør derfor indgå i prioriteringen, når der skal renoveres på vejene.

Den reflekterende overflade, som skilte har ved belysning i mørke, kan være så voldsom at mange skilte samlet på et sted i et kryds eller lignende, kan gøre trafikanten forvirret og usikker med hensyn til placering på vejbanen. Derfor bør stillingtagen til skiltning i et kryds ikke kun ske ud fra dagslysforhold, men også tage hensyn til kørsel i mørke.

TAVLEOVERSIGT

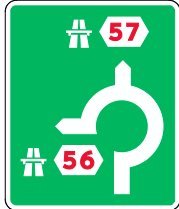
Rutenumre

L 41	Rutenummer for Europavej	
L 42	Rutenummer for primære ruter	
L 43	Rutenummer for sekundære ruter	
L 44	Rutenummer for ringruter	
L 50	Ruteidentifikation for turistruten, Magueritruten	

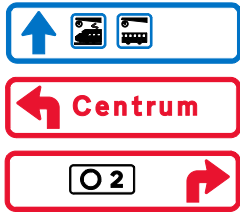
Vejvisere

F 11	Hvid/rød pilvejviser	
F 12	Grøn/hvide pilvejviser	
F 13	Hvid/blå pilvejviser (Traf. begr. servicevejvisning)	
F 13	Hvid/blå pilvejviser (Kommerciel servicevejvisning)	
F 14	Midlertidig pilvejviser	
F 16	Frakørselsvejviser	
F 18	Tabelvejviser – enkel	
F 18	Tabelvejviser – kombination	

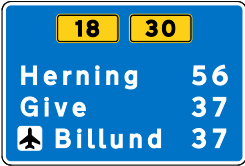
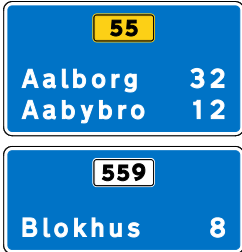
Vejviser – omkørselsrute

F 34,1	Omkørselsrute	
F 34, 2	Pilvejviser for omkørselsrute	
F 34, 2	Diagramorienteringstavle for omkørselsrute	

Orienteringstavler

G 11	Portalorienteringstavle	
G 14	Diagramorienteringstavle	
G 15	Vognbaneorienteringstavle	
G 18	Tabelorienteringstavle	

Afstands- og stedtavler

H 41	Afstandstavle	
H 42	Delt afstandstavle	
H 45	Stedtavle	
H 46	Regionsgrænsetavle	
H 47	Kommunegrænsetavle	
H 49	Nationalparktavle	
H 50	Ophør af nationalparktavle	

Carsten Niebuhrs Gade 43, 5. sal
1577 København V
Telefon 7244 3333

vd@vd.dk
vejdirektoratet.dk

vejregler@vd.dk
vejregler.dk

ISBN: 978-87-93674-53-0

